

Witold Siuta

Streszczenie rozprawy doktorskiej

„Ekspulsja cudzoziemca, jako sankcja administracyjna”

Przedmiotem rozważań są mechanizmy ekspulsji cudzoziemców z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej określone w ustawie z 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach oraz w ustawie z 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin.

Zasadniczym celem pracy jest wykazanie, że ekspulsja cudzoziemca, jako konsekwencja naruszenia norm prawnych, stanowi sankcję administracyjną w rozumieniu, w jakim jest ona definiowana przez doktrynę, zaś dodatkowym – próba dokonania oceny stanu prawnego w tym zakresie.

Rozważania ujęto w sześciu rozdziałach, poprzedzonych wstępem, w którym zawarto uwagi prawnoporównawcze, odnoszące się do reguł ekspulsji w Ukrainie, Republice Federalnej Niemiec oraz Republice Czeskiej.

W rozdziale pierwszym podjęto niezbędne ustalenia terminologiczne, dokonując również analizy poszczególnych typów sankcji administracyjnych. Tu zawarto wyjaśnienie, czym jest delikt administracyjny oraz ukazano podstawowe funkcje, jakie pełnią sankcje administracyjne.

W części drugiej rozprawy przedstawiono rozwój konstrukcji normatywnej nakazu opuszczenia danej społeczności, przywołano w nim różne formy wykluczenia, które były stosowane najczęściej jako kara za popełnione przestępstwo. W dalszej kolejności zrekapitulowane zostały zmiany krajowych przepisów normujących ekspulsję, poczynając od dwudziestolecia międzywojennego, poprzez okres Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, aż do czasu transformacji ustrojowej. Uwaga została skupiona na determinantach rozwoju przepisów ekspulsyjnych, związanych z przygotowaniem Polski do akcesji do Wspólnoty Europejskiej, a następnie do wejścia do Strefy Schengen. Rozdział ten wieńczy rozważania na temat konstytucyjnych uwarunkowań ekspulsji cudzoziemców.

Rozdział trzeci i czwarty poświęcony został aspektom materialnym i proceduralnym związanym z nałożeniem na obywatela państwa trzeciego administracyjnego nakazu opuszczenia Polski. Skoncentrowano się na analizie poszczególnych przesłanek pozytywnych determinujących wydanie decyzji ekspulsyjnej oraz dokonano egzegezy przesłanek negatywnych, stojących na przeszkodzie wszczęcia postępowania administracyjnego

i wydania decyzji nakazowej. Dalszą część rozważań poświęcono okolicznościom wpływającym na wykonanie decyzji ekspulsyjnej oraz środkom przymusu, które mogą towarzyszyć wszczęciu postępowania.

W rozdziale piątym podjęto dociekania na temat wydalenia tej kategorii cudzoziemców, którym przysługuje wspólnotowe prawo do swobodnego przemieszczania się. W tym zakresie roztrząsano przesłanki pozytywne i negatywne wydania decyzji o wydaleniu, analizując zagadnienia procesowe związane z wszczęciem tego postępowania oraz środki zabezpieczające prawidłowość wydania i wykonania decyzji o wydaleniu.

W ostatnim rozdziale zostały poruszone problemy związane z konsekwencjami zastosowania ekspulsji oraz uchyleniem niektórych jej skutków. W tym zakresie uwaga została skupiona na unieważnieniu dokumentów pobytowych oraz zezwoleń. Ponadto analizie poddano: wpis danych do wykazu cudzoziemców, których pobyt na terytorium RP jest niepożądany, oraz wpis do Systemu Informacyjnego Schengen. Odrębnie poruszono kwestię cofnięcia zakazu ponownego wjazdu. Tutaj także poświęcono uwagę ochronie przed ekspulsją i skutkom, jakie wywołuje zaistnienie przesłanek uzasadniających przyznanie przed nią cudzoziemcom ochrony. W tym zakresie skupiono się na znaczeniu zasady *non refoulement*, gwarantującej nie tylko ochronę przed ekspulsją, ale również stanowiącej podstawę do legalizacji pobytu, eksponując kwestie związane z prawem do poszanowania życia rodzinnego i prywatnego oraz ochrony praw dzieci, leżące u podstaw udzielenia ochrony przed zobowiązaniem do powrotu. Miejsce w tej części pracy znalazły wątki dotyczące instancyjnej i sądowej kontroli ekspulsji.

Rozprawę wieńczą uwagi końcowe, podsumowujące przeprowadzone wywody. Autor przekonuje, że ekspulsja cudzoziemca stanowi sankcję administracyjną o szczególnym charakterze ze względu na adresatów sankcji, mnogość naruszeń oraz skutki towarzyszące tym naruszeniom. W tej części przedstawiono również postulaty *de lege ferenda* w zakresie przepisów ustawy o cudzoziemcach, które nie mają zbyt szerokiego charakteru, bowiem ogólne wnioski zawarte w rozprawie skłaniają do konstatacji, że istniejące przepisy poprawnie rozwiązują problem ekspulsji.

Witold Sudy